

Предприемачи на свободна практика за справедлив преход в Европа: резюме на конференцията

Поглед назад към конференцията, насочена към подкрепа на предприемачите на свободна практика по пътя им към зеления и социален преход, като предоставя инструменти за обучители и дава възможност на предприемачите да прилагат устойчивото развитие на практика.

Организирано от POUR LA SOLIDARITÉ-PLS и неговите партньори в [европейския проект SURE \(Устойчиво и отговорно предприемачество\)](#) на 10 април 2024 г. в Брюксел, събитието събра над 50 участници: обучители и коучъри, предприемачи, представители на столицата Брюксел и регионите Валония и Нувел Аквитания (N-A), представители на европейски мрежи на асоциациите, студенти, представители на кооперативи, представители на Българската конфедерация на синдикатите и представители на белгийски, френски и италиански асоциации.

Във встъпителната сесия **Денис Стокинк** (президент на POUR LA SOLIDARITÉ-PLS) отбеляза, че целта на конференцията е да допринесе за превръщането на икономиката на Европейския съюз (ЕС) в устойчива и приобщаваща. От тази гледна точка, компания, която практикува корпоративна социална отговорност (КСО), е тази, която се стреми да има положително въздействие върху обществото и да зачита околната среда, като същевременно е икономически жизнеспособна. Налице е голямо предизвикателство при съчетаването на икономическите планове на компаниите с обучението по въпросите на околната среда. За големи компании има налични много ресурси за КСО. Партньорството SURE обаче установи липса на обучение по КСО за независими предприемачи и техните ментори. Като се има предвид големият им брой, ангажираността на тези предприемачи е от съществено значение за постигането на справедлив преход, в съответствие с целите на ЕС, включително Зелената сделка за Европа.

Сесил Марсан (директор на кооперацията на предприемачите Co-actions в Нувел-Аквитания), в качеството си на координатор на SURE, посочи, че именно програмата Еразъм+ е направила възможно транснационалното сътрудничество между белгийски, български, френски и италиански партньори. Тя посочи още, че трите резултата са [достъпни на сайта на проекта](#) :

- **Инструмент за оценка**, който помага на медиатора да сътрудничи на предприемача при определяне на неговите или нейните устойчиви практики и да предприеме стъпки за подобряването им, като направи подходящи препоръки, особено по отношение на благополучието на работното място, околната среда, разпоредбите и човешките права, закупуване политики и др.

- **Инструмент за обучение** , който предоставя ключови елементи за учителите, така че те да могат да включат различните измерения на устойчивото развитие в тяхното обучение по предприемачество.
- **Бяла книга**, предлагаща поредица от препоръки към самостоятелно заетите предприемачи и лицата, вземащи политически решения, за да се даде възможност на самостоятелно заетите предприемачи да интегрират политика за КСО в тематиката за зелени и социални умения.

Политики и заинтересовани страни в услуга на социалното и приобщаващото предприемачество

С помощта на **Денис Стокинк**

Брижит Фелахи Броньо (ръководител на отдел, Социално и приобщаващо предприемачество, Генерална дирекция „Заетост и социални въпроси“, Европейска комисия) представи [плана за действие за социалната икономика](#). Приет от Европейския съюз [през декември 2021 г.](#) , планът определя конкретни мерки за подпомагане на мобилизирането на потенциала на социалната икономика. От приемането му досега са били и/или се изпълняват повече от 60 действия в 3 области: рамкови условия, признание и видимост и перспективи за развитие. Тези действия включват: стартирането през 2023 г. на Портал на ЕС за социална икономика: [European Social Economy Gateway](#) , който предлага на участниците в социалната икономика по-лесен достъп до информация за финансиране от ЕС, възможности за обучение, събития и ресурси, специфични за всяка държава; стартирането през 2023 г. на [YEPA](#) (Академията на ЕС-ОИСП за младежка предприемаческа политика); и изпълнението на програмата [InvestEU](#) за мобилизиране на частни инвестиции за микрофинансиране. През ноември 2023 г. Съветът на ЕС издаде поредица от [препоръки](#) , които да насочват държавите членки при установяването на рамкови условия, благоприятни за развитието на социалната икономика. Тези препоръки подчертават най-вече значението на подобряването на достъпа до финансиране и до публични и частни пазари за организациите на социалната икономика. Важно е всички на всички нива да се включат“, подчерта Брижит Фелахи.

Изабел Грипа (главен изпълнителен директор, [Брюкселска агенция за предприемачество „hub.brussels“](#)) обясни, че hub.brussels е регионалната агенция за предприемачество на столицата Брюксел. Неговата особеност е, че обедини всички публични политики за подкрепа на бизнеса: от създаването до развитието и иновациите, чак до интернационализацията. Със своите прерогативи и телефонен номер 1819, hub.brussels е истинската регионална врата към предприемачеството. По отношение на социалното и екологичното въздействие върху икономиката, hub.brussels заема амбициозна позиция: да съсредоточи действията си върху ускоряването, което предприемачеството може да донесе на социалните и екологични иновации, главно чрез подкрепа на проекти, целящи да демократизират начина, по който работят предприятията, както и проекти, които са образцови по отношение на икономическия преход. За да отговорят на европейските изисквания, от 2030 г. всички компании в столичния регион Брюксел ще трябва да бъдат образцови, за да продължат да се възползват от обществена подкрепа. hub.brussels също има задачата до 2030 г. да подготви предприятията, така че да могат да отговарят на стандартите и все още да се възползват от финансова помощ. Агенцията има финансов пакет за стимулиране създаването на нови иновативни социални и екологични проекти. Например hub.brussels е съосновател на [COORCITY](#), инкубатор и център за подкрепа за създаване на предприятия за социална икономика. Оттогава hub.brussels се грижи за приемането на COORCITY от региона и получава необходимото финансиране.

Жак Льо Приол (мениджър на проекта Neo Terra, регион Нувел Аквитания) представи раждането и развитието на подхода [Neo Terra](#). От 2019 г. мисията на Neo Terra е да инициира промяна в цялостната траектория на публичните политики на региона на Нувел Аквитания, като екологичните и социалните преходи са в основата на регионалната пътна карта. Покани за проекти, колективни действия, подходи за устойчиво развитие, подкрепа за устойчиви инвестиции... Neo Terra предлага на всеки инструментите за осигуряване на прехода, а предложените решения са групирани около шест области, наречени „амбиции“: възстановяване на природните ресурси за бъдещето, поставяне на солидарността в основата на преходите, ускоряване на агроекологичните и хранителните преходи, иновации за отговорна и устойчива икономика, преместване и живот в територии, адаптирани към изменението на климата, и накрая единен подход към здравето на екосистемите. За всяка амбиция има индикатори за мониторинг и преходни елементи, достъпни в отчетите на уебсайта на Neo Terra. Жак Льо Приол посочи, че преходите генерират загуба на работни места и загубата на работа трябва да се разглежда не като отговорност на хората, които са съкратени (например съкращения след затварянето на фабрика и нейното преместване), а като колективна отговорност: съвместната отговорност на лица, компании и публични органи. Ето защо е от съществено значение да поставим човека в основата на баланса, търсен от прехода в нашите общества.

Насърчаване на предприемачеството към преход: пътища напред

С помощта на **Ноеми Ескортел** (асоцииран платен предприемач, Кооператив Co-actions).

Базирана в Берлин, **Селин Виардот** (коучър, [Donner du Sens A l'Entreprise](#)) е развила обучителната си дейност със Smart Germany. Селин Виардот редовно посещава Белгия и Франция, за да обучава членовете на Smart за това как техните организации да работят икономично и как да укрепят идентичността на своя бизнес. Селин Виардот предложи възможността за включване на прехода на функционирането на автономни компании чрез тяхната идентичност, за да се даде възможност за определяне на справедливи цени. Идентичността на една компания се състои от три елемента: мисията, която искаме да й дадем, визията и накрая ценностите, на които ще се основава дейността. Европа е една от основните ценности, която ще ни позволи да се достигнем тези, с които ще работим директно. След това ще се промени междуличностната комуникация, което ще позволи партньорството да продължи, което добавя четвърти елемент към идентичността: екосистемата от заинтересовани страни (асоциации, компании, местни власти, физически лица), които ще отразяват идентичността на бизнеса. Ако споделяме нашата визия за света с нашите клиенти, това ще оправдае малко по-високите цени. А мисленето за Вашия бизнес като за дърво, жива организация Ви позволява да се допитате от какво има нужда, за да расте и да се развива. Задавайки въпроса за устойчивия предприемач и инструмент за производство, можем също така да запитаме каква е реалната цена на самостоятелната заетост. Устойчив предприемач е този, който е в състояние да има задоволителен частен бюджет, с който да живее, да си почива и да предвижда рисковете.

Софи Хъмбърт (вицепрезидент на [CRESS NA](#) и управител на комуникационния кооператив „[O tempora](#)“) подчерта, че социалната икономика не е отделен сектор, а присъства във всички сектори и че нейните играчи също трябва да бъдат подкрепяни и оценени в техните подходи за КСО, да се стремят да се подобрят, но също и как да бъдат устойчиви, как да адаптират своя бизнес модел към променящия се свят. За разлика от понятието КСО, появата на понятието „преход“ е истински плюс за участниците в социалната икономика, като CRESS NA се чувства запозната с терминологията. Тази нужда накара участниците в социалната икономика да твърдят, че са движеща сила в прехода и да могат да споделят инструменти, съобразени с начина, по който работи

социалната икономика, както и уникалността ѝ. Предизвикателството е да се стремим да подобрим „въздействието“, което можем да окажем върху света, и в същото време да мислим за това как светът ни влияе и как организациите на социалната икономика също могат в известна степен да пренасочат дейностите си. Софи Хъмбърт покани участниците да открият [Ръководството за екологично пренасочване за компании](#) (на френски: Guide de redirection écologique des entreprises), което може да бъде изтеглено онлайн. Той е инструмент, инициран от CRESS NA и е подходящ за всички типове предприемачи. Софи Хъмбърт също спомена програма за екологична трансформация и устойчивост, в която участва CRESS NA, иницирана от кооператива „[Du vert dans les rouages](#)“ в Бордо: подход, насочен към много малки предприятия и моделиран върху експеримент за работа с панел от доброволчески предприятия. Експериментът е двугодишен и е приключил в края на 2023 г., като е дал възможност на учителите и коучърите да го използват, за да помогнат на компаниите си да се развият. Резултатите от този експеримент могат да бъдат изтеглени онлайн: [бялата книга](#).

Жан-Франсоа Херц (съдиректор, [Solidarité des alternatives wallonnes et bruxelloises, SAW-B](#)) каза, че SAW-B консултира и подкрепя граждани и групи с нови проекти, за да им помогне да проектират и разработят социално и икономически новаторски проекти, да насърчават и подкрепят на кооперативните практики между участниците и да се даде възможност на съществуващите социални предприятия да се разрастват. В началото на всяка програма за подкрепа организаторите са помолени да идентифицират социалните нужди (анализ на визии, мисии, цели), на които тяхното предприятие/проект отговаря. След това SAW-B работи с организаторите, за да анализира как ще бъде посрещната нуждата (проект, насочен към хората ли е, какъв е неговият модел на управление, еманципиращ проект ли е, как ще се преразпределят печалбите и т.н.). За SAW-B икономическите дейности трябва да отговарят на „социална нужда“. Става въпрос за подкрепа на икономика, която е адаптирана, за да посрещне социалните нужди, преместена в местни райони, вградена отново в социални връзки и ресоциализирана. За Жан-Франсоа Херц има също необходимост от преместване на производството и икономическия обмен, от една страна, и мащабно реинвестиране в определени стратегически сектори, засягащи вечни материални нужди като храна, жилища и информация. Жан-Франсоа Херц подчерта, че всяка алтернатива е още по-силна, ако е здраво вкоренена и изпитана, и предостави списък с полеви проекти в Белгия, включително хранителни пояси ([Лиеж](#), [Шарлероа](#) и др.), дистрибуторски кооперации и магазини ([Cabas](#), [Beescoop](#) и др.) и граждански енергийни кооперативи. И накрая, наличието на политика за КСО изисква голяма инвестиция в комуникацията като основното предизвикателство е да се конкурирате с комуникационните ресурси, разработени от големите индустриални групи.

Заклучения и препоръки

Себастиен Паул (директор развитие, [Smart Cooperative](#)) благодари на всички участници и лектори за тяхното участие, както и на програмата Еразъм+ за подкрепата за организирането на събитието. Той заключи, че на институционално ниво е имало желание да се определи рамката за действие на политиките и заинтересованите страни и че фокусът е „от локално към глобално“, а не „от глобално към локално“. Европейската комисия напомни на участниците, че отговорността за социалната икономика много често е на местно ниво. Що се отнася до регионите, Изабел Грипа даде пример с „променящата се икономика“, с принципа за увеличаване на помощта за предприемачите, веднага щом отговарят на максимален брой екологични, социални и управленски критерии (ESG – екологично, социално и корпоративно управление), а Жак Льо Приол представи подход, който показва дългосрочен ангажимент за включване на територия в преход. Селин Виардот показа как е интегрирала проблемите на ESG в цялостната си подкрепа за една екосистема; подобен подход беше последван от Жан-Франсоа Херц, който обясни как в подкрепата на SAW-B са интегрирани външни фактори (положителни или отрицателни). И накрая, Софи Хъмбърт припомни защо социалната икономика досега не е проявявала слаб интерес към въпросите на КСО: поради страх от омаловажаване на КСО и социалната икономика. В заключение Себастиен Паул напомни, че: промяната и адаптирането на практиките коства време и пари. За да се постигне това, по време на конференцията въпросът за ресурсите и финансирането също беше разискван от Софи Хъмбърт. Що се отнася до стимулите, Европейската комисия спомена микрофинансирането, което подкрепя предприемачите; бяха споменати и няколко инструмента за финансиране на иновативни, социални и екологични проекти. Имаме нужда от правилните средства за улесняване на промяната и предприемаческите кооперации със сигурност са правилното ниво. Себастиен Паул покани всички да споделят работата си един с друг, да си сътрудничат и да работят заедно.

Събитието завърши с нетуъркинг обяд, сервиран на място от **еко-кетъринг** [APUS & les cocottes volantes](#) .

По време и в края на тази конференция събраните свидетелства показват, че публиката е оценила особено високо:

- Богатството и качеството на презентациите
- Интересните и полезни резултати от проекта
- Работата в мрежа между участници от различни европейски страни
- Вдъхновението, което събитието придаде за бъдещите им дейности.

Презентационните материали, използвани на конференцията, са достъпни в тази статия.